

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739221/EPRS_BRI\(2022\)739221_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739221/EPRS_BRI(2022)739221_EN.pdf)

Галустян Р.

*аспірант кафедри фінансів ім.В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., зав.кафедрою ім. В. Федосова Опарін В.М.*

МАКРОФІНАНSOVA СТАБІЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Макрофінансова стабільність є важливим елементом стабільності економіки будь-якої країни та означає, що фінансова система не порушена, її валюта стабільна, інфляція перебуває під контролем, а банківська система добре працює. Війна росії проти України та її подальша ескалація стала одним із домінуючих ризиків для світової економіки. Вона спричинила смерті, руйнування, потоки біженців і зростання цін на енергоносії та продовольство. Нині зусилля країн-партнерів спрямовані на надання військової, фінансової та гуманітарної підтримки Україні. Наслідками війни для світової економіки є помітне сповільнення виробництва та подальше пришвидшення інфляції. Вторгнення росії продовжує чинити руйнівний вплив на Україну, але влада утримує загальну макроекономічну стабільність нашої країни.

Починаючи з лютого 2022 р. спостерігаємо суттєве зростання зовнішнього боргу України за рахунок необхідності зовнішніх запозичень на підтримку економіки України в умовах воєнного стану. Досить суттєву частку зовнішньої заборгованості України займає саме заборгованість перед міжнародними фінансовими організаціями. Найбільшими кредиторами України залишаються Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Кредити, які залучаються від МВФ, використовуються для вирішення проблем платіжного балансу та підтримки курсу національної валюти, які дають можливість забезпечення економічного зростання в державі.

У березні 2023 року Рада виконавчих директорів МВФ схвалила фінансову угоду для України на суму 15,6 мільярдів доларів США, розраховану до 2027 року. Нова програма влади, підтримувана МВФ, має на меті забезпечити макроекономічну та фінансову стабільність, стати каталізатором для отримання зовнішнього фінансування та створити основу для структурної політики, яка закладає підвалини для післявоєнного відновлення, відбудови та остаточного набуття членства у Європейському Союзі (ЄС). Підтримка ЄС України має найбільш системний характер, адже допомога полягає як у терміновому фінансуванні, військових і цивільних поставках відповідних товарів, продуктів і матеріалів, так і підтримці розробки нормативно-правового регулювання для участі у повоєнному відновленні. Від початку російської агресії ЄС значно активізував свою підтримку шляхом надання близько 4,1 млрд. євро для загальної економічної, соціальної та фінансової стійкості України у вигляді надзвичайної макрофінансової допомоги, бюджетної підтримки, екстреної допомоги, реагування на кризи та гуманітарної допомоги.

Заходи військової допомоги також були надані в рамках Європейського фонду миру на суму 1,5 млрд. євро, які будуть використані для відшкодування державам-членам належної військової підтримки Україні, і наразі триває залучення додаткових 500 млн. євро. Європейський Союз уклав із Міністерством фінансів України та Національним банком України Меморандум про взаєморозуміння та Кредитну угоду щодо надання Україні пільгових позикових коштів у межах нового пакета екстреної макрофінансової допомоги в розмірі 1,2 млрд. євро. Залучені кошти макрофінансової допомоги будуть спрямовані на забезпечення першочергових соціальних та гуманітарних видатків державного бюджету, зокрема на заробітну плату працівників

державних органів та бюджетних установ освітньої сфери, медичних закладів, виплату пенсій та фінансування окремих програм державної соціальної допомоги, підтримку малозабезпечених сімей, дітей-інвалідів та інвалідів з дитинства, внутрішньо-переміщених осіб. Залучені кошти також сприятимуть збереженню фінансово-економічної стабільності в Україні.

Група Світового банку працює з міжнародними партнерами над мобілізацією коштів, які швидко надходять до бюджету та допомагають Уряду України підтримувати надання ключових державних послуг для українського народу, включаючи зарплати медичних працівників, пенсії для людей похилого віку та соціальні програми для вразливих верств населення. Станом на січень 2023 року Світовий банк мобілізував понад 18 млрд. дол. США екстреного фінансування, зокрема й у зобов'язаннях та гарантіях донорів, щоб допомогти пом'якшити масштабні людські та економічні наслідки війни. Світовий банк став ключовим довіреним партнером і продовжує підтримувати зусилля України з відновлення через нову комплексну програму - Ukraine Recovery Trust Fund (URTF). Рада директорів Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у березні 2022 р. ухвалила рішення про початковий «пакет заходів для стійкості» у розмірі 2 млрд. євро, що передбачає фінансування заходів для допомоги громадянам, компаніям і країнам, які зазнали впливу війни росії проти України. Рада ЄБРР вже схвалила надання 33 млн. євро із Shareholders Special Fund для підтримки «Пакета стійкості та засобів до існування».

Важливою складовою забезпечення макрофінансової стабільності в умовах війни є Державний бюджет. Пріоритетами державного бюджету на 2023 рік є збереження макрофінансової стабільності, фінансування Збройних Сил України та підтримка людей. Державний бюджет на 2023 рік був підготовлений з огляду на збереження основних військових та соціальних видатків та створення фонду оперативного відновлення, продовження програм стимулювання економіки. Так, стаття 29 Закону України «Про державний бюджет України на 2023 рік» передбачає створення у 2023 році фонду ліквідації наслідків збройної агресії у складі спеціального фонду Державного бюджету України з метою ліквідації наслідків спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Україна продовжує працювати над залученням коштів від міжнародних фінансових організацій. Зовнішня фінансова допомога, що надходить від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, є надзвичайно важливою для України в умовах воєнного часу, оскільки надає змогу підтримати економіку держави, економічне становище громадян, забезпечити макрофінансову стабільність і фінансування соціально-гуманітарних напрямів.

Література:

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік». № 2710-IX від 03 листопада 2022 р. [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>
2. Клименко К., Савостьяненко М. Європейська підтримка України у повоєнному відновленні інфраструктури. Інноваційне підприємництво: перспективи розвитку. Зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конференції. К.: КНЕУ, 2022. С. 346-350.
3. Тимошенко О. В. Оцінка умов та загроз співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of XV International Scientific and Practical Conference Berlin, Germany 14-16 August 2022. С.355-36.
4. Ukraine is maintaining macroeconomic stability and embarking on reforms. International Monetary Fund: [сайт]. URL: <https://www.imf.org>